
Пошкодження ока подряпиною кішки

Боброва Н. Ф., Романова Т. В., Сорочинська Т. А., Суходоева О. О.

ДУ «Інститут очних хвороб та тканинної терапії ім. В.П.Філатова НАМН України» (Одеса, Україна)

Ушкодження органу зору у дітей, що супроводжуються порушенням анатомічної цілісності та функцій, найчастіше розвиваються в результаті механічних факторів і залишається найчастішою причиною односторонньої сліпоти у дітей у всьому світі [Боброва Н.Ф., 2007, 2013 Jandeck C., et.al., 2000]. Число пошкоджень очей у дитячому віці в середньому становить від 35,0 до 46,8% усієї дитячої офтальмопатології [Kuhn F., 2008]. Найчастіше травмуються діти віком від 7 до 13 років, при цьому пошкодження очей у хлопчиків спостерігається в 3-5 разів частіше, ніж у дівчаток [Боброва Н.Ф., 2003, 2013]. Це, безперечно, є відображенням чоловічого характеру, великою ініціативністю, схильністю до ризикованих та необдуманих ігор, витівок та забав. За даними літератури, побутова травма ока у дітей досягає 90,4-100% випадків [Gregg T., 2000]. Причини пошкодження очей можуть бути різними: безконтрольне використання ножиць, ножів, одноразових шприців, уламків скла від розбитого посуду, пітард, вогнепальної зброї, іноді трапляються казуїстичні випадки пошкоджень очей у дітей домашніми тваринами – кішкою, собакою або птахом. Травми очного яблука, нанесені кігтем кішки є дуже небезпечними. Особливу складність являють собою травми отримані від бродячих тварин у теплу пору року, оскільки висока температура повітря і підвищена вологість сприяє активізації росту і підвищенню патогенності мікрофлори котів, що знаходиться під кігтями. Внаслідок цього інфекційний процес у пошкодженому оці за відсутності своєчасного лікування може мати блискавичний перебіг.

Ураження очей кігтем або зубами кішки, як правило, включають: подряпини повік, кон'юнктиви та рогівки іноді склери. Котячі подряпини досить часті і дуже небезпечні. Відмінною особливістю травм ока нанесених котячим кігтем, є те, що їх глибина може бути значною, а обсяг пошкоджень не обмежується лише травмою кон'юнктиви або рогівки. Такі рани, як правило, довго не гояться. А якщо кіготь зачепив око глибоко відбувається миттєве

зараження тканин ока та швидкий розвиток запального процесу не тільки ока, а й усього організму в цілому.

По даним літератури у 4-7% ураження очей кігтем кішки за своїми проявами ці форми нагадують окулогландулярний синдром Паріно (кон'юнктивіт Паріно), який розвивається внаслідок попадання на кон'юнктиву слини інфікованої кішки, при цьому кон'юнктива різко гіперемована, набрякла, з'являються один або кілька вузликів, які можуть виразкуватись. Також інколи у пацієнтів спостерігаються нейроретиніт, ретинохоріоїдит; панувеїт; окклюзію вен та артерій сітківки [Ormerod L.D., Dailey J.P. 1999].

Подряпина кігтем кішки може призвести до розвитку хвороби котячої подряпини. Хвороба котячої подряпини (ХКП) — інфекційне, доброякісне, іноді самовиліковне захворювання. Будучи типовим зоонозом (збудники- *Afipia felis* и *Bartonella henselae*), ХКП, асоційована у педіатрії з проблемами лімфаденопатій та затяжних фебрилітетів. ХКП вперше описана Н. Parinaud, у 1889 р. який зазначив, що після спілкування з тваринами у деяких пацієнтів виникала окулогландулярна лихоманка (згодом так званий Parinaud's syndrome): подряпина кон'юнктиви та кон'юнктивіт, збільшення регіонарних лімфовузлів, тривалий фебрилітет [Parinaud H. 1889., Cassady J.V., 1953]. Зустрічається ХКП в усьому світі як у дітей так і в дорослих із частотою 9–10 на 100 000 чоловік у рік, частіше у країнах із помірним кліматом. Більше 80% пацієнтів молодше 21 року, із них 60% чоловічої статі. Іноді реєструються сімейні випадки захворювання. З усіх хворих 90% пацієнтів були подряпані кішками і 75% хворих пригадують їхні укуси [Windsor J.J., 2001].

Прагнення великої кількості людей мати домашню тварину - кішку становить, ймовірно, природну потребу сучасної людини. Отже, найближчими роками гострота проблеми вдосконалення надання допомоги при травмах ока кігтем кішки не знизиться.

Мета. Аналіз клінічних особливостей пошкодження ока подряпиною кішки у дітей та результатів лікування.

Матеріал та методи. Проаналізовано результати лікування 15 дітей (13 хлопчиків та 2 дівчинки) віком від 2 до 14 років (в середньому $8,1 \pm 3,7$ років) з пораненнями очей кігтем або зубами кішки. Проникаюче поранення рогівки становили 13,3% (2 ока).

Рани рогівки мали лінійно спрямовану клапанну форму з невеликим вигином, що нагадує кіготь кішки. Непроникаючі поранення очного яблука та його придатків відзначено у 86,7% (13 очей). Із них найчастіше 73,3% на 11ти очах виявлялася рана кон'юнктиви. На 1му оці зафіксовано непроникаюче поранення рогівки (6,7%), але глибина рани була достатньо великою і сягала приблизно 2/3 рогівки. В одному випадку спостерігалася укушена рана верхньої повіки, правої лобно-тім'яної області, подряпина нижньої повіки і тулуба. В 1 випадку на травмованому оці з раною рогівки відмічався розвиток кон'юнктивіту Паріно.

Гострота зору дітей з котячою подряпиною очей при пораненнях рогівки коливалася від світловідчуття до 0,15, а при ранах кон'юнктиви та повік зберігалася високою в межах 0,85-1,0.

Загальний стан дітей на момент госпіталізації був задовільний. Всім дітям було проведене детальне обстеження очей та загального стану на наявність ХКП. Загальних проявів ХКП не відмічалось не в одній дитини.

Результати. Первинна хірургічна обробка була виконана на 12 очах (80%). Із них на 3х очах виконана ПХО рани рогівки. на 9 очах - рани кон'юнктиви, у одному випадку ПХО рани верхньої повіки. На одному оці з проникаючим пораненням рогівки через наявність гіпопіона в передній камері було проведено промивання передньої камери з дренаванням та проведена посилена антибіотикотерапія терапія

Післяопераційний період у 14 дітей протікав практично спокійно на фоні проведення адекватної протизапальної терапії. На травмованому оці з раною рогівки яка мала виражену інфільтрацію рубця рогівки з розвитком кон'юнктивіта Паріно, обумовило більш довгий період загоювання та потребувало ескалації протизапальної терапії. При виписці гострота зору у всіх дітей значно підвищилася – до 0,85-1,0. Проявів ХКП не спостерігалось ні в одному випадку.

Висновки. Травми очного яблука, спричинені котячими кігтями, є дуже небезпечними і за відсутності адекватного лікування можуть призвести до загибелі ока. У разі якщо відбулася травма ока котячим пазуром, необхідно термінове проведення офтальмологічного огляду для визначення тяжкості травми та тактики

лікування. При порушенні структур очного яблука єдиним ефективним методом збереження ока та відновлення зорових функцій є мікрохірургічна операція в комбінації з активною та тривалою протизапальною терапією.

Своєчасно проведене адекватне та індивідуально спрямованого лікування котячої подряпини очей дозволяє уникнути розвитку ускладнень та забезпечує найповнішу реабілітацію дітей.

Eye injury by cat scratch

Bobrova N. F. Romanova T. V., Sorochynska T. A., Sukhodoeva O. O.

SI « Filatov Institute of Eye Diseases and Tissue Therapy Academy of Medical Sciences of Ukraine» (Odesa, Ukraine)

Purpose. To analyze clinical features of cat scratch eye injury in children and the results of their treatment. **Material and methods.** The results of treatment of 15 children 2 - 14 y/o with cat's claw or teeth eye injuries were analyzed: penetrating corneal injury - 13.3%, injury of conjunctiva and eye adnexa - 86.7%. Bitten wound of the upper eyelid and face – 1 child. **Results.** Primary surgery care was performed on 12 eyes: corneal wounds – 3, conjunctival wounds - 9, upper eyelid wound - 1. The operation and postop period in 14 children proceeded without complications thanks to adequate anti-inflammatory therapy. In 1 case with Parino's conjunctivitis the healing period was longer and strong anti-inflammatory therapy was required. Finally the visual acuity of all eyes significantly improved - up to 0.85-1.0. Manifestations of cat scratch disease were not observed in any case. **Conclusions.** Eyeballs' injuries by cat claws are very dangerous and can lead to severe complications in the absence of adequate treatment. Primary surgery care with active and long-term anti-inflammatory therapy are the only effective methods of eye preservation with visual functions restoration.

Первинна інтравітреальна хіміотерапія в органозберігаючому лікуванні ретинобластоми – 15-річний досвід

Боброва Н. Ф., Сорочинська Т. А., Троніна С. А., Шилик А. В.

ДУ “Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України” (Одеса, Україна)

Інтравітреальна хіміотерапія (ІВХ) мелфаланом вперше запропонована японськими вченими Kaneko и Suzuki у 2003 році для лікування очей з вітреальними клонами при резидуальних та рецидивуючих ретинобластомах (РБ). Вперше в Європі цей метод лікування РБ був здійснений в нашій клініці дитячої офтальмо-